

„MI používají pro všech dvanáct kroků,“ řekl jsem s manuálem otevřeným na klíně se svým domácím úkolem nahoře. Rychle jsem pročítal stránku a hledal v ní, jestli jsem nenapsal něco příliš trapného na to, abych to sdílel před naší skupinou. Ve skutečnosti ale bylo trapné všechno. Celkově bylo účelem tohoto cvičení uvědomit si, jak zavrženíhodné byly tyto vzpomínky, a přetvořit je, aby odpovídaly Božímu záměru. Moje terapeutická skupina mi poskytne nezbytnou zpětnou vazbu, čímž napomůže plynulému průběhu této změny. Celé mi to připomínalo básnický workshop, kterým jsem prošel v rámci druhého semestru na vysoké: Jak jsem se cítil, když jsem naslouchal protichůdným názorům svých vrstevníků, že celým smyslem psaní je podle všeho vytvořit produkt, který nikoho neurážel, nic nepodporoval, ale oficiálně přijímal dogma.

Tohle byl možná vstupní poplatek do Království nebeského: očistit se od všech svérázných projevů, bystrých názorů, přesvědčení – nedávat před Něj žádné falešné bohy – stát se jednoduše formovatelnou schránkou, nádobou Boží. O tom, co je požadováno, Bible hovoří jasně. Ohledně Božích příkázání kniha Přísloví říká: *Navěky připej si je k srdci, okolo hrdla si je přivěšuj.* Kdybych to dokázal sám, už bych to udělal: Vypáčením bych si rozevřel žebra a do bijících komor svého srdce vryl Slovo. Ale zdálo se, že moji dříve homosexuální vedoucí byli jediní, kteří měli dost schopností a zkušeností na to, aby drželi skalpel.

Součástí důvodu, proč jsem nemohl spát, možná bylo, že jsem se před tímto okamžikem nikdy zcela nezbavil veškerého

hříchu. Bez svého Moleskinu ani svých knih nebo videoher, svlečený a bez odvádění pozornosti, jsem byl nucen konfrontovat ty nejodpornější, nejzavrženíhodnější součásti sebe sama. Abych mohl být naplněn Duchem Svatým, musel jsem být zbaven toho lidského. Jak jsem tak seděl v autě se svou zavrženíhodnou minulostí otevřenou na klíně, vůbec jsem netušil, jestli to vůbec bude možné.

„Jak často musíš psát MI?“ zeptala se moje matka a rukama na volantu svírala úhel za deset dvě. Nikdy jsem neviděl, že by jí zabloudily jinam, za všechna její léta řízení. Stromy se táhly v dokonalých intervalech; dráty vysokého napětí klesaly a stoupaly; značky po straně silnice měly všechny stejnou regulovanou výšku a šířku; ruce moje matky se nehýbaly.

„Každou noc.“ Navzdory mému dojmu zbytečnosti mnohých aktivit LIA jsem byl hrdý na to, že jsem je po pouhém jednom dni znal tak dobře, že jsem byl prvním z nováčků, kteří si zapamatovali všechny kroky. Byla to role, v níž jsem se cítil příjemně – být dobrým studentem. Muselo to být povzbudivé i pro mou matku, vidět, že jsem jednal tak, jak jsem často jednával na střední škole.

„Co kdybys neměl nic dalšího, o čem bys mohl psát?“ Jejím tělovým mlékem navoněná kůže otírající se o kůži volantu skučela. Chtěla vědět, co jsem napsal, ale příliš se bála zeptat. „Co když ti dojde materiál pro tvůj MI?“

Účelem MI bylo vyvolat osobní povědomí o případech, kdy jste hřešili proti Bohu. V případě naší skupiny MI vždycky zkoumalo okamžiky nestandardního sexuálního jednání, ať

už formou fyzického aktu nebo pokušení. Co moje matka ještě nevěděla o tom, jaké je to být gayem na Jihu, bylo to, že vám nikdy nedošel materiál. Být gayem v utajení po celý svůj život znamenalo odvracet oči pokaždé, když jste spatřili pohledného muže, modlit se na kolenu pokaždé, když vám na mysl přišla sexuální myšlenka, nebo pokaždé, když jste jednali byť jen vzdáleně světsky – to ve vás vyvolávalo pocit studu za hříchy, za něž jste neustále cítili potřebu se omlouvat, kát se a prosit o odpuštění. Nikdy jsem nedokázal spočítat, kolikrát jsem zhřešil proti Bohu. Kdybych chtěl, mohl bych nový MI vyplňovat každý večer po zbytek života.

„Jsme pod nadvládou svrchovaného Boha, který vládne nad všemi aspekty našeho života,“ řekl Smid a citoval přitom Vývojový diagram morálního soupisu z našich manuálů, stránku, která obsahovala dvě černě orámovaná textová políčka, jedno se slovem „Bůh“ vycentrovaným uvnitř a pod ním druhé se slovy „Svět“, „Tělo“ a „Satan“ oddělené shodnými mezerami při úplném zarovnání. Myšlenka byla taková, že jako křesťané jsme všichni pod nadvládou Boha, ale jako lidé jsme zároveň náchylní k Satanovým pokušením, což byl fakt, který Smid vypíchl o několik vteřin později: „Jsme ovlivněni hříšným systémem světa, naším hříšným tělem a manipulativními útoky Satana.“

Smid pokračoval hlasitým čtením pracovního listu. MI byl založen na následujícím souboru dalších předpokladů, které jsem potřeboval strávit jako celek, pokud jsem měl být uzdraven:

1. V životě neustále čelíme různým výzvám.
2. V důsledku této výzvy pocítujeme následky svých rozhodnutí.
3. Dostáváme sílu od Boha, abychom toužili po změnách ve svých životech a podnikali kroky k dosažení těchto změn a následně i našich cílů.
4. V Písmu můžeme nalézt požehnání a vidět Boží dobrotu ve všech aspektech našeho života.

Seděl jsem úplně napravo v půlkruhu naší skupiny s kuchyní za zády. Slyšel jsem, jak za mnou někdo umývá nádobí – plynulý proud bílého šumu následovaný občasným rachocením příborů, kov narážející na kov, šustění pytle na odpadky. Vedle mě seděl J. Každou chvíli začal žvýkat tužku, bílou s modrým logem a názvem jeho domovského sboru. Něco Něco Něco Baptisté Kalvárie. Potom přestal kousat do loga sboru a držel napůl sežvýkanou tužku pevně ve svém sevření, v tom klínku ve tvaru měsíce posetého krátery na jeho ruce: kus vzdáleného, vznášejícího se světa, s nímž skoncoval v průběhu všech těch pozdních večerů, o kterých mi říkal, hodin strávených v izolaci a nízké úrovni gravitace neustálým čtením těch úderných pasáží. Jeho vlasy, ulízané voskem, mu spadaly na jednu stranu obličeje a zakrývaly jedno oko. Za tento ochranný štít mezi námi jsem byl vděčný. Svůj MI jsem měl složený pod svým pravým steh-

nem a děsil se okamžiku, kdy budu muset povstat před touhle skupinou a podělit se o svou hanbu. Obzvláště velké obavy jsem měl ze sdílení tohoto příběhu s J., u něhož se za pouhých pár dní zjevně rozvinul velký respekt vůči mé osobě.

„Myslím, že to skutečně chápeš,“ řekl v průběhu jedné z našich přestávek na dvoře a při tom škrábal botami po oslepujícím betonu. „Chápeš, jak je to tu složité. Nemůžeš ve změnu jen věřit. Musíš se k ní skutečně propracovat, víš? Pokud chceš, aby léčba zabrala, musíš fakt počítat s pochybnostmi.“

„Mám pocit, jako by to bylo všechno, co dělám,“ řekl jsem. „Pochybování.“

„Spousta lidí, když se sem poprvé dostane, si nedovolí skutečně pochybovat,“ řekl J. a jeho hlas přešel v šepot. Většina ostatních členů skupiny byla stále uvnitř, takže to vypadalo, že jsme si mohli povídat bez rizika. Zůstal jenom T., shrbený na lavičce s balíčkem neotevřených sušenek s arašídovým máslem v rukou a rukávy svých černých spínacích svetrů stále shrnutými navzdory horku, které toho odpoledne panovalo. Nevypadalo to, že by se v nejbližší době chystal balíček otevřít, natož se zapojit do konverzace. „Pochybnosti zde nejsou úplně podporovány. Lidé tady zoufale potřebují odpovědi. Ale ty vypadáš, že jsi na ně vyloženě zaměřený.“

Líbilo se mi být takto analyzován, jako postava z knížky, jako někdo s bohatým vnitřním životem. Jedinou terapií, kterou jsem předtím zažil, byla terapie od bývalých gayů, jejichž několika vstupními sezeními jsem si prošel, než jsem přišel do LIA. Většina těchto sezení proběhla s předpokladem, že terapeut už věděl,

co je se mnou špatně; takový proces mi připadal jako opak toho, jak jsem se cítil, když jsem četl knížku. Od pravidelné terapie naše církve odrazovala a náš pastor měl za to, že modlitba byla vším, co jste potřebovali pro rozptýlení jakýchkoliv duševních či morálních zmatků. Ale u J. se to zdálo být přirozené. Zdálo se, že má za to, že lidem lze porozumět také na základě jejich spletitostí. Chtěl jsem se ho zeptat, jaké knihy četl, abych zjistil, jestli jsme měli stejné oblíbenice, ale hovořit o ne-LIA literatuře bylo proti pravidlům.

„Myslím, že s těmi pochybnostmi máš pravdu,“ řekl jsem. „Nechci podniknout špatný krok. Už jsem takových podnikl příliš mnoho.“

„Ne,“ řekl on. „Ty nevypadáš, že bys někdy udělal něco úplně špatného. Existuje jeden pohled, který zde lidé mívají, když udělali něco, o co se nechtějí podělit.“ I když jsme věděli, že na terapii byli i bývalí pedofilové, nikdo o tom otevřeně nehovořil a bylo to našimi nejpokleslejšími členy pouze mlhavě naznačováno.

„Já nic z tohoto nechci sdílet,“ řekl jsem. „Zdá se mi to příliš osobní.“ Nebylo to tím, že bych se bál své role na tvorbě hříchu. Bylo to tím, že jsem se styděl za nedostatek zkušeností, které jsem skutečně měl, nebo minimálně za chybějící zastoupení, které jsem měl ve svých zkušenostech. Jak jsem mohl J. přede všemi oznámit, že moje poprvé a naposled mi už bylo uzmuťo proti mé vůli?

„Musíš to sdílet s ostatními,“ řekl, zatímco šel zpátky k posuvným proskleným dveřím a táhnutím je otevřel; do paží mi udeřil poryv studeného vzduchu. „To je první krok správným směrem.“

„Ale co když nic z toho nefunguje? Co když kvůli tomu budu ještě zmatenější?“

„Dobrá otázka,“ řekl J. a na vteřinu se otočil, načež se vrátil, jako vždy, do našeho půlkruhu okolo Smida.

Vypadalo to, že klíčovým prvkem Kroku Jedna byl zmatek. Z našeho zmatení dojdeme k poznání, že jsme se opravdu „vymkli kontrole“ a že se potřebujeme spoléhat na autoritu Boha a vedoucích. Den předtím mě Smid požádal, abych se rozpomenul na dobu, kdy jsme s otcem sportovali. Cítil jsem se nesvůj? Dostával jsem od otce dostatek chlapáckých šťoučanců ujišťujících mě o mé mužnosti? Domáhal jsem se u něj lásky, kterou mi nechtěl dát? Po pouhých několika otázkách jsem si už nepamatoval, co jsem cítil. Byla pravda, že jsem na sport nikdy moc nebyl. Byla pravda, že jsem si s otcem nerad házel míčkem na dvorku. Ano, možná jsem chytil otcův úvodní nadhoz, ale nakonec jsem zahodil basebalovou rukavicí a nechal míček, ať se vykutálí z jejího koženého sevření. Ale znamenalo to, že jsem se neradoval z toho, jaký pocit ve mně vyvolávala tráva pod mými prsty na nohou? Znamenalo to, že jsem nemiloval pocit horkého slunce na své tváři – necítil otcův hlas jako teplou vibraci procházející mou hrudí? Tím už jsem si jistý být nemohl.

Bible často hovořila o oběti, o tom, jak vám svět přestane rozumět, jakmile zvednete kříž a budete následovat Ježíše. „Budeš lidem připadat hodně nudný,“ řekl mi otec v den mého křtu. „Nebudou chápat hlubokou radost ve tvém srdci. Budeš jim připadat jako blázen.“ Znamenalo to však, že s otcem už nebudeme rozumět *jeden druhému*? Ježíš v Matoušovi řekl: *Přišel jsem, abych postavil člověka proti jeho otcí. A i když jsem*

tahle slova četl mnohokrát, nevěděl jsem, jestli se chci vzdát reálného zažívání krásy zapeklitých, komplikovaných vztahů, o nichž jsem čítával ve svých hodinách literatury. *Pane, modlil jsem se v těchto prvních několika dnech, pomoz mi rozpoznat rozdíl mezi krásou a zlem.*

V LIA měli v tomto rozdílu jasno. Na téměř každé stránce našeho 274stránkového manuálu se nacházela nějaká variace následujícího: Abychom mohli být čistí, musíme se stát nástrojem, něčím, co by Bůh mohl využít pro vyšší dobro. To znamenalo, že neexistoval prostor pro krásu, jak jsme ji kdysi znali. Jakékoliv běžné vzorce chování, které nás činily více než nástrojem, byly považovány za závislosti, jež se vyvinuly ze škodlivých poselství obdrženy v dětství. To vše bylo jasně vysvětleno v Pracovním sešitu Závislosti.

Závislosti pramení ze silně zkresleného žebříčku hodnot. Naše mysli byly hříšné již od narození a přirozeně se odkláněly od pravdy. Tento problém je společný všem. Nicméně když jsme jako děti obdrželi matoucí či nepřátelská poselství, stali jsme se zranitelnými k rozvoji závislostních vzorců.

V Pracovním sešitu Závislosti se dále uvádělo, že ke všemu v našich hříšných, sexuálně deviantních životech jsme byli přizváni světem, Satanem. V sekci nazvané „Jsi produktem světa (a Dábla!)“ nám bylo řečeno, že „Satan je bohem tohoto světa“, že má neomezenou nadvládu nad vším, co přímo nevychází z církve nebo z Bible,

a „to, co je v nepořádku a vzhůru nohama, je ve skutečnosti tento svět, ne Bůh“. Potřebujeme být ochotni si prověřit, co si myslíme a čemu věříme. Prosté pochybování o vlastním přesvědčení však nestačilo. Museli jsme být ochotni podstoupit extrémní změny, opustit lidi, kteří byli zhoubou pro náš vývoj a připomínali nám minulost. Museli jsme být ochotni vzdát se všech myšlenek na to, kým jsme byli předtím, než jsme přišli do LIA: „Také pamatujte, že teď, jako křesťané, NEPATŘÍTE SAMI SOBĚ, ale byli jste draze vykoupeni a musíte vnímat Ježíše jako Pána.“ Museli jsme se vzdát svých vzpomínek, svých tužeb, myšlenek na svobodu. Kvůli Ježíši Pánu. Museli jsme se stát Jeho služebníky.

„Je na nás, abychom požádali Boha o pomoc,“ řekl Smid. „Je na nás, abychom úpěnlivě prosili o Jeho odpuštění.“

Když jsem se na Smida podíval z určitého úhlu, nemohl jsem si nevšimnout jeho nápadné podobnosti s Jeffem Goldblumem, hercem, kterého jsem nejčastěji vídal při opakovaných sledováních *Jurského parku*: úzký nos, široký úsměv, pronikavý pohled zvýrazněný ostře řezanými brýlemi. Když ale Smid vztyčil hlavu v jiném úhlu, jeho tvář se zploštila a ztratila svou goldblumovskost. Ta tam v jedné vteřině byla a v další ne. Přemýšlel jsem, zda Smid tento efekt trénoval, zda na ty proporce přišel: jeden Jeff Goldblum na každých pět kluků odvedle, starých dobrých chláčků Smidů.

Snažil jsem se neusmívat. Bylo skutečně absurdní, jak moc mohl Smid vypadat jako Goldblum. V obavě, že jinak začnu brečet, jsem svou tvář uvolnil do idiotského úsměvu. Přemýšlel jsem, jestli i J. viděl Smidovu goldblumovskost, jestli mu jeho rodiče v dětství vůbec dovolili dívat se na *Jurský park*.

J. vypadal jako někdo, kdo prošel domácím vzděláváním; jeho soustředění bylo příliš intenzivní na to, aby dokázal vést aktivní společenský život, a většina dětí Biblického pásu vzdělávaných doma byla pod velkou kontrolou svých fundamentalistických rodičů. Přesto jsem přemýšlel, jak moc podobná si byla naše dětství, i když jsem se ho na to nikdy nezeptal. Nikdo z programu neměl dovoleno moc mluvit o minulosti z obavy, aby se tím neodkrylo nějaké hříšné potěšení, které jsme kdysi zažili. Přesně tak jsem si představoval, že se budu cítit, když na nebesích potkám někoho, koho jsem kdysi znal na zemi. Všechny věci, které bývaly tak důvěrně známé, zcela chyběly, a zbývala jen podstata či aura. *Smrt už nebude*, říká Bible, *neboť minulé věci pominuly*. J. a já jsme však byli nebesům stále vzdáleni, zařízení s bílými stěnami bylo pouhou simulací a já jsem v žaludku stále cítil břemeno svých hříchů.

„Na základě Písma můžeme nalézt požehnání a vidět Boží dobrotu pro každý aspekt našich životů,“ opakoval Smid. Řekl to tak rychle, že z něj tato slova vyšla jako šňůra, kterou jsem musel rozplést: „Na-základě-písma-můžeme-nalézt-požehnání-a-vidět-Boží-dobrotu-pro-každý-aspekt-našich-životů.“ Připomnělo mi to modlitby, které mě moji rodiče v dětství učili, abych je každý večer odříkával – ta slova ze mě automaticky vycházela v náhlém a zoufalém spěchu navázat kontakt s netrpělivým Bohem:

Teď uléhám ke spánku
Zachovej mou duši, modlím se, Pane
Mě-li bych zemřít, než vstanu
Vem-si-mou-duši-modlím-se-Pane. Amen.

Už jsem ani nevěděl, kolik bylo hodin. Hleděl jsem na proužek bledé kůže na svém zápěstí, kde bývaly mé hodinky. Smidova slova nadále splývala. Netrvalo dlouho a do místnosti se sklánělo sluneční světlo krájející koberec na polygony. Smid kroužil okolo naší skupiny a světlo překračoval. Vzpomněl jsem si na jednu hru, kterou jsme s kamarády hrávali po nedělní mši jako děti: Jeden špatný krok a byli jste mrtví, zkapalnění lávou; jeden špatný krok a museli jste to vydržet na postranních čarách a dívat se, jak si ostatní děti hrají. Natočil jsem chodidlo směrem ke světlu a plastové konečky mých tkaniček se zatřpytily. Kdyby to jen bylo tak jednoduché.

Manuál mě tížil na kolenou a MI se mi chystal vypálit díru do stehna. Naučím se nakonec – podobně jako mnoho dalších ostřílených členů naší skupiny – nenuceně hovořit o tématu, které mi nahánělo hrůzu? Možná by to byla změna k lepšímu, dostat to všechno ven. Četl jsem už vzorový MI zařazený v našich manuálech a byl jsem šokován jazykem obklopujícím pisatelův příklad sexuálního hříchu. Ten téměř neměnný terapeutický jazyk, jenž – jak se zdálo – zahaloval každé vyjádření, učinil jej téměř neidentifikovatelným ve fyzickém světě a všechny FI mluvčího byly odstraněny. Až tam zjevně nezbylo nic než čisté, zbožné pokání, platonická forma uzdravení a všechny odlišující prvky již byly smazány.

Připomnělo mi to, jak jsem se cítil den předtím, když jsem dokončil genogram. Když jsem vstal od svého plakátu, pomyslel jsem si: *Tak tady jsou*, jako by se moje rodina přede mnou shromáždila za jedinečným účelem odhalit mé místo v LIA. Kupodivu

to bylo poprvé, co jsem se cítil opravdu příjemně se všemi svými příbuznými v místnosti. Byli neškodní, vzhlíželi ke mně ze svého malého políčka na berberském koberci obklopeni svými hříchy označenými štítky, zbaveni svých soudů. A ačkoliv bylo třeba dát do pořádku jeho gramatiku, vzorový Morální soupis, který jsem četl, sliboval to samé: život s Bohem; obnovení našich nejčistších, předhříšných já; „duchovní probuzení“, které – jak sliboval Krok Dvanáct – nakonec zažijeme všichni, zůstaneme-li v programu dostatečně dlouho; svět slábl a slábl, až zmizel z dohledu. Vzorový MI vypadal jako zpráva z jiného světa.

Domáhal jsem se setkání a využíval a manipuloval jinou osobu k tomu, aby mě vyléčila z bolesti mého života. Jako únik jsem používal fantazii, ale když bylo po ní, byla realita ještě bolestnější. Věřil jsem, že mi dodá naději a svobodu, ale našel jsem jen další vinu, odsouzení a beznaděj. Lhal jsem o svém boji svým přátelům a rodině a pokoušel se před ním skrýt. Můj boj jen zesiloval – život se mi stále více vymykal z rukou. Uvěřil jsem mnoha lžím, že jsem byl bezcenný, beznadějný a bez budoucnosti. Odmítal jsem lidi, kteří mi mohli pomoci, a přijímal věci, které mě zraňovaly.

„Začněme zde,“ řekl Smid a ukázal na S., která v rámci skupiny seděla úplně vlevo. „Ale nejdříve si zapamatujme několik základních pravidel.“ Zatímco ta pravidla odříkával, odškrtl si každé z nich prstem, až naším směrem otevřel svou bílou dlaň: „Nic zakázaného. Buďte uctiví. Žádné přikrášlování, zdůvod-

ňování ani bagatelizace toho, co se stalo nebo jak jste se cítili.“

Kuchyně za mnou teď byla tichá, hlavní místnost naplněná zvukem tlumeného dýchání a sluneční světlo na koberci tak jasné, až to vypadalo, že vydává slyšitelné šumění.

S. vstala a došla doprostřed našeho kruhu. Dnes na sobě měla dlouhou džínovou sukni a žádný make-up, vlasy měla stažené do kudrnatého culíku. Vypadala jako jedna z menonnitských žen, které prodávaly čokoládové řezy a různé pečivo v maloměstských dobročinných bazarech po celém Arkansasu.

„Začalo to polibkem,“ začala. „Nepůjdu do detailů, ale tak to začalo. Myslela jsem si, že byl nevinný, ale mýlila jsem se.“

Koutkem oka jsem se podíval na J. Vyslal ke mně poloviční úšklebek. Jako by tím říkal: *připrav se.*

„Dělala jsem... strašné věci,“ pokračovala a četla ze zmačkaného kusu papíru se širokými linkami, který se jí třásl v ruce. „Tolik jsem se styděla. Věděla jsem, že Boha zklamávám – více než zklamávám. Obrátila jsem se k Bohu zády. Vstoupila jsem do hříšného vztahu s jinou dívkou. Bylo to nechutné. Když se na to teď dívám zpětně, uvědomuji si, jak nechutné to bylo.“ S. sklopila zrak na svou sukni. Zavřela oči.

„Neboj se,“ řekl Smid.

„A proto—a proto—“ Oči měla stále zavřené. „Myslím, že proto jsem skončila u toho psa.“ Slovo „psa“ znělo jako kletba, jako něco, co v ní už léta vřelo.

Právě byla v sekci Důsledky svého MI, na dobré cestě k sekci Změny— „Chci se změnit. Unavuje mě, jak se uvnitř cítím prázdná“— a celý koncept MI byl navržen tak, aby ji přivedl

k vykoupení. Zbytek její zprávy byl víceméně přímočarý, ke každé sekci dodala řadu obehnaných frází. Při jejich odříkávání byl její hlas plný určité hrdosti, která tam ještě před pár minutami nebyla.

Silné stránky: „Učím se více spoléhat na Boha, důvěřovat jeho milosti.“

Cíle: „Každý den chci více číst Bibli a opravdu naslouchat Božímu hlasu.“

Požehnání: „Nyní vidím, jak moc lásky dostávám, kolik požehnaní Bůh propůjčil mému životu. Vidím, jak jsem v minulosti byla skutečně nevděčná.“

Uplatnění kroku: „Myslím, že tato zkušenost a vzpomínka na ni se nejpříměji vztahuje ke Kroku Tři. Učinila jsem rozhodnutí, že odevzdám svůj život do péče Ježíše Krista.“

Písmo: „Své texty z Písma jsem převzala z Jana, Galatským a Žalmů. Nikdy nemůžeme věřit sami sobě. Každý kousíček naší důvěry musí být odevzdán Bohu.“

Vystoupili tři, čtyři, pět dalších lidí, jejichž příběhy splývaly do jedné dlouhé šňůry pokání. V místnosti teď mrzlo. Znovu jsem si stáhl rukávy a zapnul na nich manžety.

„Jeden z našich nových členů s námi bude sdílet poprvé,“ řekl

Smid a vykročil mým směrem. Cítil jsem, jak mě J. pozoruje. Očividně se mě snažil povzbudit, ale způsobilo to, že jsem se cítil ještě hůř. Vytáhl jsem si zpod stehů svůj MI a ruce se mi roztrásky.

„Můžeš být tak laskav a začít?“ zeptal se mě Smid. Jeho hlas byl mírný, zdvořilý, povzbuzující.

Vstal jsem a došel do středu skupiny. Odkáslal jsem si. Chtěl jsem všem říct, jaká je mi zima, že se netřesu ze strachu, ale jen zimou.

„Nepospíchej,“ řekl Smid.

Mohl bych zkusit utéct, napadlo mě. Mohl bych rozrazit posuvné prosklené dveře a běžet ulicemi, dokud bych nedoběhl do nějakého veřejného parku, kde bych se schoval.

Řinčení kovu o kov z kuchyně. Znovu jsem si odkáslal a přidal svůj hlas ke sboru.